

Ret, naar han mener, at der er et Overskud af 2—3 Millioner. Jeg betragter Stillingen som saa meget mindre lys, som det er en Kjendsgjerning, at der er endogaa usædvanlig stærk Tilbagegang. Ved en Sammenligning med de foregaaende Aar vil det være indlysende. I 1872 havde vi saaledes en Statsgjæld af 232 Millioner Kr., men ved Siden deraf havde vi i Formue, det er baade i Kassebeholdning, i Aktiver af forskjellig Art og i Reservecfond, 109 Millioner. Drage vi dette Beløb fra Statsgjælden, bliver der tilbage en Gjæld af 123 Millioner Kr. Men tage vi nu 1ste April 1878, da er Stillingen den, at Reservecfonden udgjør 38 Millioner Kr., Aktiver af forskjellig Art 24 Millioner Kr. og Kassebeholdningen 26 Millioner Kr.; dette giver ialt 88 Millioner Kr. Statsgjælden udgjør 175 Millioner Kr. Fradrages Formuen, bliver der i Virkeligheden 87 Millioner Kr. Gjæld tilbage. Det er altsaa en Fremgang i disse Aar 1872—78 af henved 30 Millioner Kr. Det er en aarlig Fremgang af 5—6 Mill. Kr. Nu skal jeg villig erkjende, at der ogsaa er brugt af Formuen i disse Aar, uden at det er kjendeligt, det vil sige kjendeligt i Regnskabet, idet der er solgt adskillige Berdier, men til Gjengjæld have vi anlagt Jernbaner. Saar skjønner jeg ikke bedre end, at den virkelige Fremgang er 1,200,000 Kr., thi vi bruge 1 Million Kr. mere af vor Formue, end vi betale paa vor Gjæld, og vi have i direkte Overskud kun 2,200,000 Kr., det giver Rest 1,200,000 Kr. At dette er meget lidet tilfredsstillende, synes jeg ikke kan bestrides. Billedet bliver endnu mørkere, naar man betragter Maaden, hvorpaa disse Penge indflyde, men da det er Ting, der saa ofte ere omtalte, skal jeg ikke komme tilbage dertil. Jeg skal derimod dvæle Noget ved Maaden, hvorpaa Pengene forbruges, og da skal jeg ikke negte, at det er for mig noget overmaade, jeg vil ikke sige Spødsende — det vilde ikke være noget passende Udtryk — men meget lidet Normalt, Noget, der ikke burde være saa, at vi udgive til vort Forsvarsvæsen efter det forelagte Forslag imellem 18—19 Mill. Kr. Havde man saa endda den Overbevisning, at det virkelig var en heldbringende Anvendelse, at nu var man kommen ind paa en Vej, som var god, og om end ikke i Stand til at sikkre vort Forsvar, saa dog passende til vort Lands Stilling, da var det en anden Sag. Men det er jo slet ikke Tilfældet (Berg: Man siger: det er daarligt), ja! det sige ogsaa de Militærfyndige, og det er da saa meget værre at udgive imellem 18—19 Mill. netop paa den Maade. Herved Galvdelen af hele Indtægtsbudgettet gaar til Krigsvæsenet, imedens det derimod er en meget lille Del, der gaar til Fremme og Forbedring af Smaaafviks sociale Kaar. Det er saa rent forsvindende. Her forekommer det mig, at der var en Opgave, som var værd at tage fat paa, og det skulde glæde mig, om det ærede Medlem for

Beile Amts 2den Valgkreds vilde bruge sine betydningsfulde Evner til at fremme de af mig angivne Formaal. Han nævnte selv adskillige Punkter; han nævnte saaledes med Hensyn til Retsvæsenet et Par Punkter, blandt Andet, at Smaaafvik kunde faae deres Ret derved, at der blev ansat Statsprokuratorer, Statsagsførere. Det er maaske ikke nødvendigt, man kunde maaske simpelthen ændre det derved, at man gav de paagjældende Prokuratorer noget bedre Betaling, naar de førte Processer for Smaaafvik. Thi det er vel deri, det ligger, at Smaaafvik komme til selv at betale. De ere nøbte til at skyde Noget til, ellers faae de deres Sag slet. Det kunde jo være, at man ad den Vej kunde udbedre Forholdet. Men iøvrigt vil jeg sige, at det er en Sag af forsvindende Betydning, den er vel ikke betydningsløs, men dog af de mindre væsentlige Ting. Der skal gjøres noget ganske andet Socialt efter min Opfattelse. Det foreliggende Budget bærer meget lidet Spor af, at der gjøres Noget i den Retning; der er jo ganske vist en lille Post paa § 27, hvorefter der bevilges 20,000 Kr. som Laan til usormuende Hebedyrkere; men det er jo kun som en Draabe i Havet. Det forekommer mig at være nok saa passende, om vi, ligesaa godt som at laane vore Penge ud snart over i Sverig, snart til Jernbaner, hvor det er tvivlsomt, om vi faae Meget tilbage, aarlig ublaante henved $\frac{1}{2}$ Million Kr. ikke til Hebedyrkere alene, thi det vilde være at gribe for dybt i Pungen, men til Smaaafvik i det Hele under Kommunernes Garanti, f. Ex. til Husmænd. Det er jo tilstrækkelig bekjendt, hvor store Vanskeligheder Husmændene have med at faae Laan; de kunne ikke faae Laan i Bankerne, da de ikke eie en Lønde Hartkorn, og de have ondt ved at faae Laan af Kreditforeningerne. Det er altsaa min Mening, at Staten bør hjælpe dem, der vise, at de kunne og ville Noget — og Betryggelsen for Pengene skal da ligge i Kommunens Garanti. Og jeg tilføjer: lad os ikke alene bringe Hjælp til Landkommunerne, men ogsaa til Kjøbstadkommunerne, hvor der kan udrettes noget Gignende som paa Landet, gennem Laan til smaa Huseiere eller smaa Næringsdrivende. At hjælpe ad den Vej vilde ganske vist have Mere at betyde for vort Lands Udvikling, end en Lykkeligjøren med Theorier, enten de ere af parlamentarisk Art, eller hvad de nu ere. Derigjennem kunde netop ogsaa den Magtstilling komme, som det ærede Medlem for Beile Amts 2den Valgkreds (Berg) syntes at drømme saa stærkt om. (Modsigelse.) So! Galvdelen eller de to Trebiede af hans Foredrag omhandlede, saa vidt jeg forstod ham, Magtstillingen. — Naar man nemlig siger, hvad man vil, og Befolkningen siger, at det vil den ogsaa have udført, saa kommer det ganske naturligt af sig selv, at Magten ogsaa tilfalder de Mænd, der have faaet Befolkningens Tilslutning